

Dalos Anna:

Modernitás-értelmezések a húszas évek új magyar zenéjében¹

A magyar zenetörténet-írás a Kodályt és Bartókot követő első zeneszerző-nemzedék húszas évek közepi fellépését – Kodály tanítványait védelmező 1925-ös vitacikkére hivatkozva – mindeddig az egységes poétikai és stiláris elveket követő nemzeti zeneszerző-iskola, vagyis a *Kodály-iskola* létrejöttéként határozta meg. A tanítványok – többek között Frid Géza, Kadosa Pál, Kósa György és Seiber Mátyás – 1925 és 1932 között keletkezett kompozíciói azonban leginkább az idősebb generáció esztétikai álláspontjával szembenálló modernitás-koncepció jegyeit viselik magukon, amennyiben a nagy példaképek összetett struktúrájú, komplex kompozícióival könnyen átlátható szerkezeteket, ironikus kulturális történelmi utalásokat, plurális stílushivatkozásokat és feltűnően rövid, eszköztelenségükkel tüntető tételeket állítanak szembe. Ez az alkotói magatartásforma elsősorban az egyidős nyugat-európai kortársak, például Hindemith „új egyszerűség”-ideáljával rokonítható. Tanulmányom arra tesz kísérletet, hogy bemutassa, hányféle formában jelenik meg e zeneszerzők alkotásaiban az „új egyszerűség” eszménye. Ugyanakkor nem tagadható, hogy Kodály és Bartók művészete – sokkal inkább, mint ez idő tájt született ideologikus írásaik – közvetlenül hatottak e nemzedék zeneszerzői gondolkodására: a magyar hagyományra, elsősorban Bartók és Kodály egykorú műveire való hivatkozás azonban főleg e komponisták identitásának meghatározásában, azaz magyar alkotóként való öndefiníálásukban játszik kulcsfontosságú szerepet.

---

¹ A Berlász Melinda 70. születésnapja tiszteletére rendezett tudományos ülészen, 2012. november 29-én elhangzott előadás absztraktja.